

GGD Gelderland-Zuid

Wegwijzer

Veilig financieel ouder worden

Preventie en aanpak
van financieel misbruik
bij ouderen

Colofon

Wegwijzer Veilig financieel ouder worden in Gelderland-Zuid

Deze Wegwijzer is tot stand gekomen in samenwerking met de regionale alliantie Veilig financieel ouder worden Gelderland-Zuid en het Netwerk van aandachtsfunctionarissen ouderenmishandeling Gelderland-Zuid

Contact

GGD Gelderland-Zuid

Afdeling Gezond Leven

Postbus 1120

6501 BC Nijmegen

gezondleven@ggd gelderlandzuid.nl

www.ggd gelderlandzuid.nl

Veilig Thuis Gelderland-Zuid

veiligthuis@ggd gelderlandzuid.nl

www.veiligthuisgelderlandzuid.nl

Copyright © 2017

GGD Gelderland-Zuid

Veilig Thuis Gelderland-Zuid

Vormgeving OptimaForma, Nijmegen

Regio Gelderland- Zuid

GGD Gelderland-Zuid

Inhoud

4	Inleiding
4	Wat is financieel misbruik?
4	Wie zijn de plegers van financieel misbruik?
4	Wie lopen een verhoogd risico op financieel misbruik?
4	Signalen van financieel misbruik
5	Aanpak Veilig financieel ouder worden
6	De meldcode
6	Wie kunnen een rol spelen?
6	Deze Wegwijzer
8	Hoe leest u deze Wegwijzer?
8	Meer informatie
8	Suggesties

NETWERKKAARTEN

9	Algemeen Maatschappelijk Werk
10	Ambulancezorg acute opvang
11	Banken
12	Beschermingsbewindvoerder
13	Curator
14	Dagbesteding ouderen
15	Gemeente (WMO-loket)
16	GGD
17	GGZ
18	Huisarts huisartsenpraktijk
19	Mentorschap

20	Notaris
21	Ouderenbond
22	Paramedicus
23	Politie: service & intakebalie
24	Politie: de wijkagent
25	Politie: de financieel rechercheur
26	Regieteam
27	Thuiszorg
28	Trajectbegeleiding huiselijk geweld Moviera
29	Veiligheidshuis
30	Veilig Thuis: eerst contact en advies
31	Veilig Thuis: backoffice
32	Verpleeghuiszorg
33	Vrijwilligers
34	Welzijnswerk sociaal werk buurtwerk
35	Wijkteams sociale wijkteams gebiedsteams
36	Woningcorporatie
37	Ziekenhuis: klinisch geriater/specialist
38	Ziekenhuis: Medisch maatschappelijk werk
39	Ziekenhuis: verpleegkundige
40	Wettelijke beschermingsmaatregelen

Inleiding

Elk jaar worden naar schatting 30.000 ouderen slachtoffer van financieel misbruik. Financieel misbruik (of financiële uitbuiting) is één van de vormen van ouderenmishandeling.

Financiële uitbuiting begint vaak klein, door bijvoorbeeld geld achter te houden na het boodschappen doen. Langzaam neemt het grotere vormen aan, met vergaande nadelige gevolgen voor de oudere. Het kan regelrecht stelen zijn zoals sieraden, geld of spullen wegnemen uit huis. Spullen tegen de wil van de oudere verkopen of aankopen doen op naam van de oudere. Soms worden ouderen gedwongen hun testament of wilsbeschikking te wijzigen of worden ze financieel kort gehouden, terwijl er wel geld is.

Meestal stopt het misbruik pas als er geen financieel voordeel meer te behalen is of als de dader wordt betrapt. Vaak gaat het om gevallen waarin de oudere iemand het beheer over zijn of haar financiële zaken of goederen heeft toevertrouwd en waarin dat vertrouwen is geschonden. Door schaamte en angst durven slachtoffers, omstanders en plegers er vaak niet over te praten. Als professional kunt u een belangrijke rol spelen in het voorkomen, signaleren en aanpakken van financieel misbruik.

Wat is financieel misbruik?

Er is sprake van financieel misbruik wanneer er ongepast gebruik wordt gemaakt van bezittingen van ouderen. Bijvoorbeeld wanneer iemand:

- geld, sieraden of goederen wegneemt (steelt);
- ongevraagd eigendommen verkoopt;
- een machtiging en/of bankrekening misbruikt;
- een testamentwijziging of wilsbeschikking afdwingt;

- geld gebruikt om zelf boodschappen te kopen;
- huishoudgeld of geld voor andere middelen achterhoudt;
- de PGB-bijdrage op een onrechtmatige manier gebruikt.

Wie zijn de plegers van financieel misbruik?

In de meeste gevallen gaat het om personen die dicht bij de ouderen staan zoals: kinderen, familie, huisvriend(in). Maar het kunnen ook hulpverleners / zorgmedewerkers zijn.

Wie lopen een verhoogd risico op financieel misbruik?

Alleenstaande vrouwen boven de 80 jaar met een klein sociaal netwerk lopen de grootste kans om slachtoffer te worden van financiële uitbuiting. Ook ouderen die vanwege ziekte (vooral psychisch) de regie over het eigen leven dreigen te verliezen, lopen relatief meer kans. Bijvoorbeeld mensen met (beginnende) Alzheimer en dementie. Maar het kan ook om ouderen gaan tussen 65 en 80 jaar, die onvoldoende mee kunnen met de digitalisering van het financiële verkeer.

Risicofactoren

- Familieruzies
- Bovenmatige afhankelijkheid van partner of mantelzorg
- Overbelaste mantelzorg(s)
- Onvoldoende financiële redzaamheid
- Afhankelijkheid van degene die de administratie doet
- (Inwonend) familielid met financiële en/of verslavingsproblematiek
- Professionele hulp weigeren of afhouden
- Sociaal geïsoleerd zijn of worden (bijv. door overlijden partner)

Signalen van financieel misbruik

- Plotseling geldgebrek. Geen geld voor basale levensbehoeften. Betaalachterstanden: huur, energie, zorgverzekering, etc

- Afgesloten van gas, water, elektra, internet.
- Onverklaarbare geldopnames of kosten.
- Brieven van incassobureaus.
- Geen informatie hebben of weigeren informatie te geven over de financiële situatie.
- Ontbreken of 'wegraken' van contant geld of bankpas.
- Verdwijnen van waardevolle spullen.
- Dubieuze testamentwijzigingen.
- Financieel kort gehouden worden.
- Angstig of verward zijn, zich bedreigd voelen.
- Cliënt is nooit alleen te spreken.

Aanpak Veilig financieel ouder worden

De aanpak van financieel misbruik van ouderen krijgt zowel landelijk als regionaal en lokaal zijn vorm. Er wordt daarbij ingezet op alle niveaus: bewustwording, preventie, signaleren en handelen. De Rijksoverheid is in het kader van Ouderen in veilige handen een campagne gestart om financieel misbruik van ouderen tegen te gaan. Zo wil zij kennis van – en bewustwording rond financieel misbruik vergroten. En omstanders stimuleren in gesprek te gaan met ouderen. De campagne is ook bedoeld om financieel misbruik van ouderen uit de taboesfeer te krijgen. Zodat uitbuiting of misbruik kan worden voorkomen, beter worden herkend en sneller gestopt. Verschillende organisaties hebben zich verenigd in de Brede Alliantie Veilig financieel ouder worden. Het doel van de Brede Alliantie is om door middel van een gezamenlijke inzet van de deelnemende organisaties financiële uitbuiting integraal (voorkomen, signaleren en melden, stoppen) op lokaal, regionaal en landelijk niveau aan te pakken.

In Gelderland-Zuid is een regionale alliantie opgezet waarin verschillende partners gezamenlijk richting geven aan de regionale aanpak

van financiële uitbuiting. Initiatieven om te komen tot lokale allianties worden gestimuleerd. In lokale allianties werken nieuwe partners zoals notaris, banken, bewindvoerders en mentoren samen met netwerken bestaande uit zorg, welzijn en veiligheid. De partners weten elkaar te vinden en maken met elkaar samenwerkingsafspraken. Deze nieuwe combinaties van partners kunnen bijvoorbeeld leiden naar het gezamenlijk uitvoeren van activiteiten, zoals casusoverleggen en voorlichtingsbijeenkomsten. De lijnen zijn kort, partijen zijn (mede hierdoor) beter bekend met elkaar en het streven is de aanpak van financiële uitbuiting op deze wijze lokaal te borgen.

Preventie

Het bevorderen dat ouderen financieel veilig zijn en het voorkomen van financieel misbruik komt op de eerste plaats. Veel organisaties, professionals en vrijwilligers kunnen hierbij een belangrijke rol spelen. Doel is de bewustwording te vergroten over risico's op financieel misbruik en over de mogelijkheden om financiële zaken tijdig, zodanig te regelen dat men, ondanks toenemende kwetsbaarheid, toch de regie kan houden.

Signaleren en handelen bij vermoedens van financieel misbruik

Wanneer er sprake is van financieel misbruik is het belangrijk dat dit zo vroeg mogelijk wordt gesignaleerd en aangepakt. Inzicht in de mogelijkheden en onmogelijkheden die organisaties en zelfstandige professionals hebben, is daarbij gewenst.

Professionals binnen (gezondheids)zorg, maatschappelijke ondersteuning en welzijn zijn verplicht te handelen volgens de Wet Meldcode huiselijk geweld¹ en kindermishandeling. Maar ook professionals die niet onder de Wet Meldcode vallen, kunnen baat hebben om te werken volgens de Meldcode.

¹ Ouderenmishandeling en financieel misbruik van ouderen vallen onder de term 'huiselijk geweld'.

De meldcode

De meldcode is een stappenplan waarin staat hoe men moet omgaan met het signaleren, bespreekbaar maken en melden van (vermoedens van) huiselijk geweld en kindermishandeling. Het verplichte gebruik van een meldcode staat in de wet [Verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling](#). De meldcode geldt voor de sectoren:

- gezondheidszorg;
- onderwijs;
- kinderopvang;
- maatschappelijke ondersteuning;
- jeugdhulp;
- justitie.

De verplichting geldt niet voor vrijwilligersorganisaties. Deze organisaties mogen natuurlijk wel zelf een stappenplan opstellen.

De meldcode bestaat uit vijf stappen:

1. In kaart brengen van signalen.
2. Overleggen met een deskundige collega. En eventueel raadplegen van Veilig thuis: het advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling. Of een deskundige op het gebied van letselduiding.
3. Gesprek met de betrokkene(n).
4. Wegen van het huiselijk geweld of de kindermishandeling. En bij twijfel altijd Veilig Thuis raadplegen.
5. Beslissen over zelf hulp organiseren of melden.
Situatie blijven volgen en bij nieuwe signalen opnieuw in actie komen.

NB. Organisaties voor verpleging en verzorging vallen naast de Wet Meldcode ook onder de Leidraad ['Veilige zorgrelatie'](#). In het geval dat er sprake is van (vermoedens van) financieel misbruik door een mede-

werker, dient de organisatie ook volgens deze richtlijn te handelen. In het schema [op bladzijde 7](#) zijn de stappen van de Meldcode voor ouderenmishandeling uitgewerkt (naar voorbeeld van GGD Haaglanden), voor Gelderland-Zuid.

Wie kunnen een rol spelen?

Er zijn vele partijen die een rol kunnen spelen. Het is belangrijk dat deze partijen van elkaar op de hoogte zijn en weten wat zij wel maar ook wat zij **niet** kunnen betekenen als het gaat om financieel misbruik. Immers taken, verantwoordelijkheden en (wettelijke) bevoegdheden kunnen per beroepsgroep verschillen. Zo zijn bijvoorbeeld notarissen, banken, mentoren, bewindvoerders en politie geen hulpverlenende instanties. Zij moeten het van andere partijen hebben. Omgekeerd is het belangrijk dat professionals werkzaam binnen welzijn, zorg en gemeenten hen wel weten te vinden.

Het is belangrijk dat alle partijen de verbinding zoeken in het voorkomen, signaleren en aanpakken van financieel misbruik.

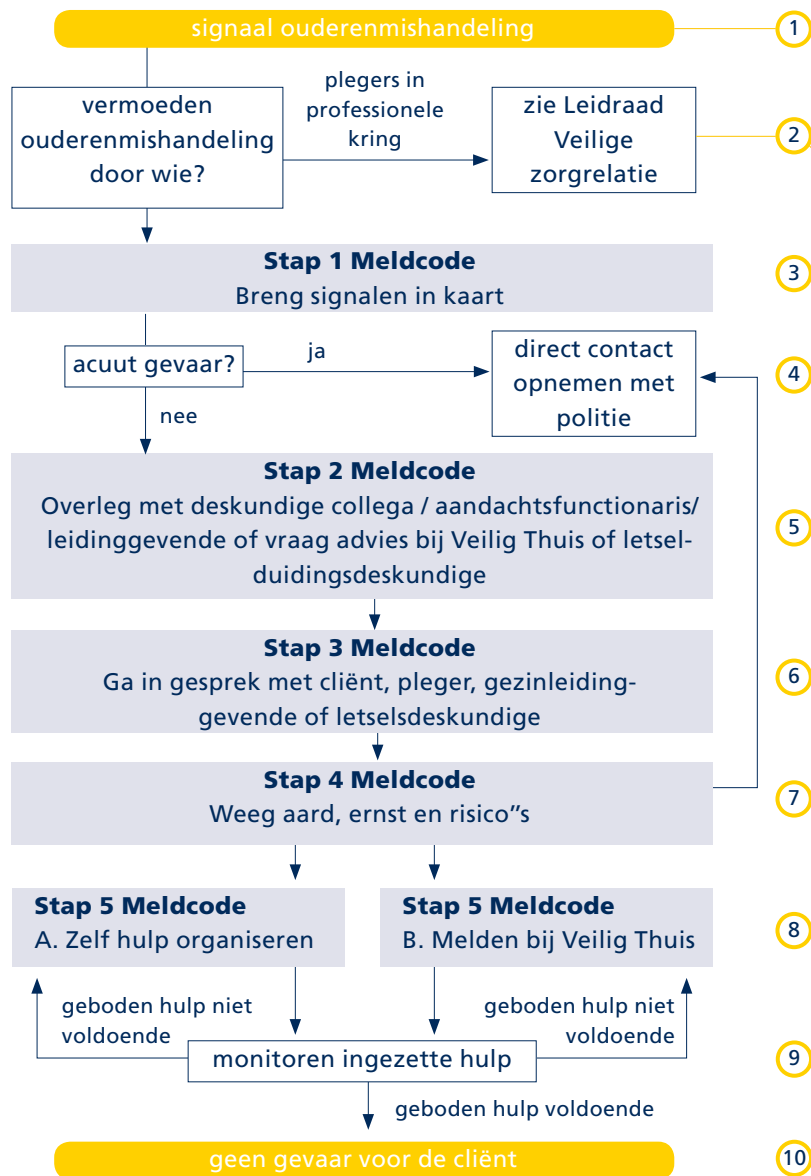
Deze sociale kaart – 'Wegwijzer' – biedt een helpende hand om meer inzicht te krijgen in de partijen die een rol kunnen spelen. Daarnaast is het een hulpmiddel om op lokaal niveau met elkaar het gesprek aan te gaan over de wijze van samenwerking. Er is ruimte om (lokale) contactgegevens toe te voegen.

Deze Wegwijzer

In deze Wegwijzer worden (vrijwel) alle professionals beschreven die een rol kunnen vervullen bij de preventie en aanpak van financieel misbruik van ouderen. Zowel uit de zorg- en welzijnssector als uit de financiële en justitiële sector. Welke rol en taken hebben zij wel en niet in de meldcode en waar zijn grenzen aan hun (wettelijke) mogelijkheden?

STAPPENPLAN OUDERENMISHANDELING VOLGENS DE MELDCODE

Toelichting stappenplan

1. Lichamelijk geweld en/of psychische mishandeling, verwaarlozing, seksueel geweld, financiële uitbuiting, schending van rechten, zorg mijden en ontkenkend gedrag
2. www.veiligzorgrelatie.nl
www.igz.nl/melden
www.meldcode.nl
www.veiligthuisgelderlandzuid.nl
3. Breng de signalen waardoor je mishandeling vermoedt concreet in kaart. Beschrijf zoveel mogelijk feiten: wat je hoort, ziet, ruikt of voelt waardoor het vermoeden van mishandeling ontstaat. Vermeld ook de bron: wie zag het signaal: bijvoorbeeld een collega, familielid, burens of iemand anders. Bespreek waar mogelijk meteen met de oudere en betrokkenen.
4. Politie 112 of 0900-8844
Veilig Thuis 0800-2000
5. Overleg intern of met Veilig Thuis. Vraag indien nodig advies bij Veilig Thuis of letselduidingsdeskundige
6. Praat met de cliënt om uw zorgen te delen, informatie te verzamelen en hen te motiveren voor hulp. Bereid u goed voor en geef cliënt tijd en ruim-

- te om te reageren. Wanneer cliënt wilsonbekwaam is praat dan, indien mogelijk, met partner of naaste familie.
7. Weeg aard, ernst en risico's op basis van voorgaande stappen.
8. A. Maak plan van aanpak en benoem alle betrokken instanties.
B. Bespreek melding met cliënt. Leg duidelijk uit waarom je deze stap neemt. Veilig Thuis is procesregisseur, aanmelder blijft altijd betrokken bij Casus. Bespreek eigen inzet met Veilig Thuis. Wanneer cliënt wilsonbekwaam is, bespreek melding dan indien mogelijk met partner of naaste familie.
9. Houdt cliënt in de gaten, volg ingezette hulpverlening om goed resultaat te waarborgen. Indien cliënt geen hulp wenst, niet loslaten, contact houden. Indien er sprake is van gevaar direct actie ondernemen (Politie of Veilig Thuis).
10. Als alle genomen acties tot resultaat hebben gehad dat er geen signalen meer zijn van ouderenmishandeling kan de casus worden gesloten.

Hoe leest u deze Wegwijzer?

Iedere pagina is op dezelfde wijze opgebouwd. Aan de *linkerzijde* (1) een tekstvlak met de beschrijving van de taak van de professional (of organisatie). Daar is ook toegelicht wat de handelingsmogelijkheden zijn. Aan de *rechterzijde* (2) is een kolom zichtbaar waarin het stappenplan is vermeld dat men kan volgen (op basis van de Meldcode). De opgelichte (*witte*) blokjes met *zwarte tekst* (3) behoren tot de (verplichte) mogelijkheden; handelingen die zijn weergegeven met een *lichtgrijze tekst* (4) worden over het algemeen niet toegepast. Handelingen in de *verborgen* (*gele*) blokjes (5) zijn voor de beschreven professional niet verplicht, worden over het algemeen niet toegepast of behoren niet tot de mogelijkheden. Tot slot, in het *invulblokje* (6) voor lokale contactgegevens kunt u zelf uw contacten toevoegen.

Meer informatie

Op www.veiligthuisgelderlandzuid.nl vindt u onder het tabblad Professionals meer informatie over ouderenmishandeling en financiële uitbuiting van ouderen. Er is onder andere een communicatie-toolkit beschikbaar, er staat informatie over voorlichting en scholing en u kunt ondersteunend materiaal downloaden. Heeft u een inhoudelijke vraag, dan kunt u contact opnemen met één van de aandachtfunctionarissen ouderenmishandeling in de regio Gelderland-Zuid. Zij vormen een regionaal Netwerk dat beschikbaar is voor vragen van professionals. Contactgegevens vindt u tevens op genoemde website.

Suggesties

Wij realiseren ons dat informatie in deze Wegwijzer aan verandering onderhevig is en/of mogelijk niet compleet is. Wij staan open voor uw suggesties voor verbetering. Laat het ons weten via de contactgegevens in het Colofon.

Algemeen Maatschappelijk Werk (AMW)

Het maatschappelijk werk (of: social work) ondersteunt mensen bij het oplossen van en omgaan met hun problemen in hun dagelijks leven of in hun werk. Dit kan van korte, maar ook van langere duur zijn. Door deze (psychosociale) problemen kunnen mensen depressief, verdrietig of opstandig worden en ze weten dan vaak niet hoe ze daar uit moet komen. Het maatschappelijk werk helpt de cliënt door hem inzicht te geven in zijn problemen en hem nieuwe vaardigheden te leren. De cliënt kan hierdoor zijn problemen zelf hanteren en oplossen.

Maatschappelijk werk is deel van de zgn. 1e lijns hulpverlening. Het gaat om algemene en indien nodig specifieke hulp-en/of-dienstverlening op alle leefgebieden voor iedereen in de leeftijd van '0 tot 100'. Bijvoorbeeld:

- Relaties: met partner, kinderen, familie,
- Echtscheiding
- Financiële problemen of schulden

- Verwerking: van verlies van iemand of ingrijpende gebeurtenissen.
- Sociale contacten: eenzaamheid,
- Spanningen, ziekte of depressie.

Maatschappelijk werk maakt in veel gemeenten deel uit van het sociaal team (wijkteam).

De maatschappelijk werker heeft zich als professional te houden aan alle stappen van de Meldcode. Zonder toestemming of wettelijk kader delen van informatie is niet toegestaan.

Lokale contactgegevens

Stappenplan

Ambulancezorg | acute opvang

De ambulancezorg is naast een vervoersvoorziening een volwaardig onderdeel van de keten van spoedeisende medische hulpverlening. Er geldt de Wet Ambulancezorg. In deze wet wordt de ambulancezorg regionaal georganiseerd. Er zijn landelijke normen voor de dienstverlening.

De Regionale Ambulancevoorziening (RAV) is verantwoordelijk voor het leveren van ambulancezorg. Binnen deze organisatie werken ambulancediensten en de Meldkamer Ambulancezorg (MKA) samen. De RAV is onderdeel van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (VRGZ). De kosten van de ambulancevoorziening worden volledig gedragen door de zorgverzekeraars.

De zorg van de RAV kan – naast het vervoeren en behandelen van patiënten – ook bestaan uit uit telefonische adviezen, een verwijzing naar een andere zorgaanbieder (bijvoorbeeld de huisarts of

GGZ) of het bieden van een luisterend en geruststellend oor.

Ambulancehulpverlening wordt ingezet bij de opvang van acute zorg voor ouderen. Zij vervult een rol bij het signaleren en melden van ontspoorde (mantel) zorg en alle andere vormen van oudermishandeling. Financiële uitbuiting komt vaak indirect naar boven bij lichamelijke klachten / problemen van ouderen.

De ambulanceverpleegkundige dient zich aan alle stappen in de meldcode te houden. De ambulancechauffeur heeft een andere verantwoordelijkheid en beperkt zich tot en met stap 2.

Lokale contactgegevens

Stappenplan

- 0 PREVENTIE**
 - Ik verstrek individueel informatie
 - Ik verstrek collectief informatie
 - Ik voorkom risicovolle situaties
- 1 IN KAART BRENGEN VAN SIGNALLEN**
 - Ik maak me zorgen, ik vermoed financiële uitbuiting.
 - Ik verzamel concrete feiten en signalen van financiële uitbuiting.
 - Ik noteer wat ik waarneem
- 2 COLLEGIALE CONSULTATIE**

Ik overleg met een collega en/of aandachtfunctionaris en/of mijn leidinggevende binnen mijn organisatie en/of Veilig Thuis over mijn waarnemingen
- 3 GESPREK MET CLIËNT**

Ik bespreek dat wat ik waarneem met de betrokkene(n)
- 4 WEGEN VAN GEWELD / MISHANDELING**

Ik bekijk de ernst en risico van financiële uitbuiting. Staan de betrokkene(n) open voor hulp?
- 5 BESLISSEN: HULP ORGANISEREN OF MELDEN**

Ik neem een besluit wat te doen: hulp organiseren of melden

SIGNALEREN

BESPREKEN

BESLUITEN

Banken

Wat er wordt gedaan aan de preventie en aanpak van financiële uitbuiting van ouderen verschilt per bank. Van oudsher is de coöperatieve Rabobank het langst en het meest actief rond dit thema. Zo heeft de Rabobank seniorenadviseurs die ouderen thuis helpen bij hun bankzaken. Of hen online en telefonisch bijstaan. Na een oproep van de staatssecretaris hebben ook ING, ABN Amro en SNS toegezegd bereid te zijn om 'best practices' uit te wisselen en mee te werken aan een gezamenlijk plan van aanpak om financieel misbruik te voorkomen.

Wat banken kunnen doen:

- Geven van (collectieve en individuele) voorlichting en advies over mogelijke risico's en risico beperkende maatregelen.
- Regelen van bancaire volmacht.
- Vastleggen van een maximaal bedrag op de betaalrekening en/of een aparte rekening waar automatisch een beperkt bedrag op wordt gestort.

- Het instellen van opnamelimieten, zoals een daglimiet op een zogenaamde 'zakgeldrekening'.
- Het instellen van het bedrag dat men rood mag staan.

Een bank is geen hulpverlener. Het is belangrijk dat zij bij signalen van onveiligheid hun zorgen over kunnen dragen aan de desbetreffende instanties en organisaties. Medewerkers van banken hebben te maken met een geheimhoudingsplicht ten aanzien van informatie over klanten. Banken vallen niet onder de wet Meldcode, maar kunnen wel overleg voeren met Veilig Thuis. De Rabobank heeft een folder voor ouderen '[Samen bankieren](#)'.

Lokale contactgegevens

Stappenplan

Beschermingsbewindvoerder

Zie ook: Beschermingsmaatregelen

Wanneer een oudere niet voor zijn eigen administratie en financiën kan zorgen, kan deze persoon of zijn omgeving een bewindvoerder laten aanstellen om de financiële en materiële belangen te behartigen. De bewindvoerder kan iemand uit de familie zijn of een professionele bewindvoerder. Hij of zij beheert de inkomsten en bezittingen en zorgt er onder andere voor dat vaste lasten op tijd worden betaald. Een bewindvoerder neemt, zolang een cliënt dat kan, samen met de cliënt beslissingen over financiële en materiële zaken. De bewindvoerder is eindverantwoordelijk. Daarmee wordt voorkomen dat de cliënt bijv. zijn huis verkoopt of grote aankopen doet die hij niet kan betalen. Maar bijvoorbeeld ook dat iemand misbruik maakt van het geld van een oudere.

De bewindvoerder wordt aangesteld en gecontroleerd door de kantonrechter en heeft een wettelijk

omschreven taak. De behandeling van een aanvraag voor bewindvoering duurt ongeveer 8 weken.

NB. Bij de keuze voor een bewindvoerder is het goed om na te gaan of deze door de rechtbank benoembaar is, aangesloten is bij een branchevereniging, goed bereikbaar is en vervanging bij afwezigheid heeft geregeld.

Bewindvoering gaat alleen over materiële en financiële zaken en niet over de zorg en het welzijn van de persoon. In het geval van niet-materiële zaken kan de bewindvoerder signaleren naar andere instanties.

Meer informatie over beschermingsbewind:
www.goedvertegenwoordigd.nl

Lokale contactgegevens

Stappenplan

- 0 PREVENTIE**
 - Ik verstrek individueel informatie
 - Ik verstrek collectief informatie
 - Ik voorkom risicovolle situaties
- 1 IN KAART BRENGEN VAN SIGNALLEN**
 - Ik maak me zorgen, ik vermoed financiële uitbuiting.
 - Ik verzamel concrete feiten en signalen van financiële uitbuiting.
 - Ik noteer wat ik waarneem
- 2 COLLEGIALE CONSULTATIE**

Ik overleg met een collega en/of aandachtfunctionaris en/of mijn leidinggevende binnen mijn organisatie en/of Veilig Thuis over mijn waarnemingen
- 3 GESPREK MET CLIËNT**

Ik bespreek dat wat ik waarneem met de betrokkene(n)
- 4 WEGEN VAN GEWELD / MISHANDELING**

Ik bekijk de ernst en risico van financiële uitbuiting. Staan de betrokkene(n) open voor hulp?
- 5 BESLISSEN: HULP ORGANISEREN OF MELDEN**

Ik neem een besluit wat te doen: hulp organiseren of melden

SIGNALEREN

BESPREKEN

BESLUITEN

Curator

Zie ook: Beschermingsmaatregelen

Als een persoon niet handelingsbekwaam is of zijn of haar handelingsbekwaamheid verliest en dus niet (meer) zelfstandig rechtshandelingen kan verrichten, wordt een (familie)curator benoemd om de persoon, curandus genaamd, te vertegenwoordigen. Met een ondercuratelestelling worden persoon en vermogen beschermd.

De curator behartigt de belangen van de betrokkene op het gebied van financiën en bezittingen én op het gebied van verzorging, verpleging, behandeling, en begeleiding. Het is de meest vergaande vorm van vertegenwoordiging, waarbij de cliënt bijna geen eigen beslissingen meer mag nemen.

Een curator kan een familielid of naaste zijn of een professionele vertegenwoordiger.

Curatoren worden in alle gevallen benoemd door de kantonrechter.

Curatoren moeten verantwoording afleggen aan de kantonrechter op het gebied van geld en bezittingen en de keuzes die worden gemaakt binnen de zorg, verpleging, behandeling en begeleiding.

Meer informatie over curatele:
www.goedvertegenwoordigd.nl

Lokale contactgegevens

Stappenplan

- 0 PREVENTIE**
 - Ik verstrek individueel informatie
 - Ik verstrek collectief informatie
 - Ik voorkom risicovolle situaties
- 1 IN KAART BRENGEN VAN SIGNALLEN**
 - Ik maak me zorgen, ik vermoed financiële uitbuiting.
 - Ik verzamel concrete feiten en signalen van financiële uitbuiting.
 - Ik noteer wat ik waarneem
- 2 COLLEGIALE CONSULTATIE**

Ik overleg met een collega en/of aandachtfunctionaris en/of mijn leidinggevende binnen mijn organisatie en/of Veilig Thuis over mijn waarnemingen
- 3 GESPREK MET CLIËNT**

Ik bespreek dat wat ik waarneem met de betrokkene(n)
- 4 WEGEN VAN GEWELD / MISHANDELING**

Ik bekijk de ernst en risico van financiële uitbuiting. Staan de betrokkene(n) open voor hulp?
- 5 BESLISSEN: HULP ORGANISEREN OF MELDEN**

Ik neem een besluit wat te doen: hulp organiseren of melden

SIGNALEREN

BESPREKEN

BESLUITEN

Dagbesteding ouderen

In gemeenten wordt op verschillende niveaus en bij verschillende instellingen dagbesteding aangeboden aan thuiswonende ouderen. Dagbesteding voor ouderen bestaat uit:

- sociale activiteiten met lichte begeleiding
- gespecialiseerde dagbesteding met intensieve begeleiding en verzorging. Bijvoorbeeld voor iemand met dementie

Dagbesteding kan bijvoorbeeld bestaan uit:

- Buurtactiviteiten voor ouderen. Bijvoorbeeld bij een vereniging of inloopochtend
- Ontmoetingscentrum voor mensen met dementie
- Huiskamerprojecten bij een zorginstelling
- Dagopvang bij een zorginstelling. Bijvoorbeeld samen koffie drinken, boodschappen doen en eten. Er is ook toezicht aanwezig
- Verzorging overdag in een zorginstelling

Afhankelijk van het soort dagbesteding kunnen ouderen dit regelen via de WMO (via de gemeente) of als onderdeel van de Wet langdurige zorg (Wlz). Voor gespecialiseerde dagbesteding is een indicatie vanuit de gemeente nodig.

Binnen dagbesteding zijn zowel professionals (zorgverleners, activiteitenbegeleiding) als vrijwilligers werkzaam. De professionals dienen zich te houden aan alle stappen van de Meldcode. Vrijwilligers vervullen over het algemeen een signalerende rol en bespreken mogelijke zorgen / signalen met een beroepskracht of daarvoor aangewezen persoon in de organisatie conform het daarvoor opgestelde protocol. Die zal kijken welke vervolgstappen nodig zijn.

Lokale contactgegevens

Stappenplan

- 0 PREVENTIE**
 - Ik verstrek individueel informatie
 - Ik verstrek collectief informatie
 - Ik voorkom risicovolle situaties
- 1 IN KAART BRENGEN VAN SIGNALLEN**
 - Ik maak me zorgen, ik vermoed financiële uitbuiting.
 - Ik verzamel concrete feiten en signalen van financiële uitbuiting.
 - Ik noteer wat ik waarneem
- 2 COLLEGIALE CONSULTATIE**

Ik overleg met een collega en/of aandachtfunctionaris en/of mijn leidinggevende binnen mijn organisatie en/of Veilig Thuis over mijn waarnemingen
- 3 GESPREK MET CLIËNT**

Ik bespreek dat wat ik waarneem met de betrokkene(n)
- 4 WEGEN VAN GEWELD / MISHANDELING**

Ik bekijk de ernst en risico van financiële uitbuiting. Staan de betrokkene(n) open voor hulp?
- 5 BESLISSEN: HULP ORGANISEREN OF MELDEN**

Ik neem een besluit wat te doen: hulp organiseren of melden

SIGNALEREN

BESPREKEN

BESLUITEN

Gemeente (WMO-loket)

Sinds 2015 zijn gemeenten primair verantwoordelijk voor de keten van preventie, signalering, hulpverlening, opvang en nazorg rondom huiselijk geweld vanuit de WMO (Wet Maatschappelijke Ondersteuning). Gemeenten moeten ook toezicht houden op de uitvoering van de Wet meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. En gemeenten dragen zorg voor de uitvoering van de Wet Tijdelijk Huisverbod en de Jeugdwet.

Ouderen kunnen bij het gemeentelijk WMO-loket terecht voor informatie, advies en vragen over voorzieningen en ondersteuning op het gebied van zorg, wonen en welzijn.

Medewerkers WMO hebben een belangrijke signaleerfunctie en kunnen op individuele basis informatie verstrekken. Zij dienen zich te houden aan de stappen van de Meldcode.

Lokale contactgegevens

Stappenplan

Gemeentelijke Gezondheids Dienst (GGD), Bijzondere Zorg

De Gemeentelijke Gezondheids Dienst (GGD) heeft een wettelijke taak en richt zich op de publieke gezondheid. Eén van de afdelingen van de GGD is de afdeling Bijzondere Zorg. Bijzondere Zorg zet zich samen met een netwerk van professionals in bij situaties waarin bewoners zware (psychische) problemen hebben, zichzelf verwaarlozen, voor overlast zorgen en zich in een sociaal isolement bevinden. Het gaat vaak om mensen die hulp nodig hebben, maar die hulp niet willen of durven te vragen (zorgmijders).

Partners en professionals die zich zorgen maken om een cliënt, kunnen dit melden bij de afdeling Bijzondere Zorg. Medewerkers van Bijzondere Zorg adviseren de melder en regelen zo snel mogelijk passende hulp voor de cliënt. Veilig Thuis wordt zonodig betrokken bij onderzoek.

Desgewenst wordt het interventieteam ingezet dat bestaat uit experts, zoals een psychiater, sociaalpsychiatrisch verpleegkundige en verslavingsarts. Het interventieteam werkt intensief samen met andere mogelijke betrokken partners als woningcorporaties, politie, gemeente, pastoraal werk, lokale teams en huisartsen.

Medewerkers van Bijzondere Zorg dienen zich te houden aan de stappen van de Meldcode. De afdeling Bijzondere Zorg is voor professionals bereikbaar op werkdagen van 08.30-17.00 uur: 088 – 144 71 29. Mailen kan ook naar: secretariaatbijzonderezorg@ggdgelderlandzuid.nl

Contact met het interventieteam kan via de afdeling Bijzondere Zorg en via de mail: ivtnijmegen@ggdgelderlandzuid.nl

Lokale contactgegevens

Stappenplan

- 0 PREVENTIE**
 - Ik verstrek individueel informatie
 - Ik verstrek collectief informatie
 - Ik voorkom risicovolle situaties
- 1 IN KAART BRENGEN VAN SIGNALLEN**
 - Ik maak me zorgen, ik vermoed financiële uitbuiting.
 - Ik verzamel concrete feiten en signalen van financiële uitbuiting.
 - Ik noteer wat ik waarneem
- 2 COLLEGIALE CONSULTATIE**

Ik overleg met een collega en/of aandachtfunctionaris en/of mijn leidinggevende binnen mijn organisatie en/of Veilig Thuis over mijn waarnemingen
- 3 GESPREK MET CLIËNT**

Ik bespreek dat wat ik waarneem met de betrokkene(n)
- 4 WEGEN VAN GEWELD / MISHANDELING**

Ik bekijk de ernst en risico van financiële uitbuiting. Staan de betrokkene(n) open voor hulp?
- 5 BESLISSEN: HULP ORGANISEREN OF MELDEN**

Ik neem een besluit wat te doen: hulp organiseren of melden

SIGNALEREN

BESPREKEN

BESLUITEN

Geestelijke Gezondheidszorg (GGZ)

GGZ is de organisatie die zich bezighoudt met geestelijke gezondheidszorg. GGZ heeft ondermeer een (klinische en poliklinische) afdeling gericht op ouderen. Zorg voor ouderen is er voor ouderen met psychische aandoeningen die specialistische behandeling nodig hebben. Het kan gaan om bijvoorbeeld angststoornissen, bipolaire stoornissen, depressieve stoornissen, persoonlijkheidsstoornissen of psychotische stoornissen.

Als het niet om een crisissituatie gaat, vindt aanmelding plaats door de huisarts. Dan wordt gekken welke behandeling het beste aansluit op de situatie van de cliënt en volgt ambulante specialistische behandeling of een opname in een kliniek.

Als er sprake is van een crisissituatie, kan via de huisarts of huisartsenpost 24 uur per dag, 7 dagen per week acute hulp worden ingeschakeld

Binnen GGZ zijn onder meer psychiaters, klinisch psychologen en verpleegkundigen werkzaam. Zij dienen te werken volgens de WGBO (Wet op de Geneeskundige Behandelovereenkomst). Hierin zijn de spelregels in de behandeling en de relatie tussen hulpverlener en client geregeld. Zij hebben te maken met het medisch beroepsgeheim maar mogen deze, bij signalen van ouderenmishandeling, doorbreken om een melding te doen. Alle GGZ-professionals dienen zich te houden aan de Meldcode.

Pro Persona is de uitvoerende organisatie in de regio Gelderland-Zuid. Locaties Pro Persona in de regio: www.propersona.nl/Service-en-contact/Onze-locaties

Lokale contactgegevens

Stappenplan

- 0 PREVENTIE**
 - Ik verstrek individueel informatie
 - Ik verstrek collectief informatie
 - Ik voorkom risicovolle situaties
- 1 IN KAART BRENGEN VAN SIGNALLEN**
 - Ik maak me zorgen, ik vermoed financiële uitbuiting.
 - Ik verzamel concrete feiten en signalen van financiële uitbuiting.
 - Ik noteer wat ik waarneem
- 2 COLLEGIALE CONSULTATIE**

Ik overleg met een collega en/of aandachtfunctionaris en/of mijn leidinggevende binnen mijn organisatie en/of Veilig Thuis over mijn waarnemingen
- 3 GESPREK MET CLIËNT**

Ik bespreek dat wat ik waarneem met de betrokkene(n)
- 4 WEGEN VAN GEWELD / MISHANDELING**

Ik bekijk de ernst en risico van financiële uitbuiting. Staan de betrokkene(n) open voor hulp?
- 5 BESLISSEN: HULP ORGANISEREN OF MELDEN**

Ik neem een besluit wat te doen: hulp organiseren of melden

SIGNALEREN

BESPREKEN

BESLUITEN

Huisarts | huisartsenpraktijk

Huisartsen verlenen algemene, niet specialistische medische hulp aan een relatief vast patiëntenbestand uit de plaatselijke bevolking.

Huisartsen werken vaak samen met andere artsen, doktersassistenten en praktijkondersteuners samen in een huisartsenpraktijk.

Ouderen komen vaker bij hun huisarts. Huisartsen kunnen dan ook een centrale rol spelen in het vroegtijdig signaleren van ouderenmishandeling en financieel misbruik.

Huisartsen hebben een zorgplicht als het gaat om ouderenmishandeling. De zorgplicht van de arts brengt met zich mee dat de arts óók geacht wordt stappen te zetten als zijn patiënt mogelijk pleger is van volwassenengeweld.

Huisartsen hebben te maken met het beroepsgeheim. In de rechtspraak is echter aanvaard dat de belangen die met beroepsgeheim zijn gediend, opzij mogen worden gezet als daarmee schade voor anderen kan worden voorkomen. De arts staat dan voor een 'conflict van plichten': de plicht om het beroepsgeheim te handhaven, komt in conflict met een andere plicht, namelijk om schade te voorkomen.

Lokale contactgegevens

Stappenplan

- 0 PREVENTIE**
 - Ik verstrek individueel informatie
 - Ik verstrek collectief informatie
 - Ik voorkom risicovolle situaties
- 1 IN KAART BRENGEN VAN SIGNALLEN**
 - Ik maak me zorgen, ik vermoed financiële uitbuiting.
 - Ik verzamel concrete feiten en signalen van financiële uitbuiting.
 - Ik noteer wat ik waarneem
- 2 COLLEGIALE CONSULTATIE**

Ik overleg met een collega en/of aandachtfunctionaris en/of mijn leidinggevende binnen mijn organisatie en/of Veilig Thuis over mijn waarnemingen
- 3 GESPREK MET CLIËNT**

Ik bespreek dat wat ik waarneem met de betrokkene(n)
- 4 WEGEN VAN GEWELD / MISHANDELING**

Ik bekijk de ernst en risico van financiële uitbuiting. Staan de betrokkene(n) open voor hulp?
- 5 BESLISSEN: HULP ORGANISEREN OF MELDEN**

Ik neem een besluit wat te doen: hulp organiseren of melden

SIGNALEREN

BESPREKEN

BESLUITEN

Mentorschap

Zie ook: Beschermingsmaatregelen

Een mentor kan worden ingezet wanneer iemand verminderd of niet in staat is om zijn persoonlijke en medische belangen zelf behoorlijk waar te nemen.

Een mentor neemt beslissingen op het persoonlijke vlak: verzorging, verpleging, behandeling en begeleiding. Hij kan inzage krijgen in het medisch dossier van de cliënt. Daarnaast is een mentor adviseur en vertrouwenspersoon voor alle andere persoonlijke zaken. Mentorschap gaat niet over geld of goederen. Mentorschap wordt vaker uitgevoerd door hiervoor opgeleide vrijwilligers of familieleden.

Een verzoek tot mentorschap wordt gedaan bij de kantonrechter.

Meer informatie over mentorschap: www.goedvertegenwoordigd.nl

Lokale contactgegevens

Stappenplan

- 0 PREVENTIE**
 - Ik verstrek individueel informatie
 - Ik verstrek collectief informatie
 - Ik voorkom risicovolle situaties
- 1 IN KAART BRENGEN VAN SIGNALLEN**
 - Ik maak me zorgen, ik vermoed financiële uitbuiting.
 - Ik verzamel concrete feiten en signalen van financiële uitbuiting.
 - Ik noteer wat ik waarneem
- 2 COLLEGIALE CONSULTATIE**

Ik overleg met een collega en/of aandachtfunctionaris en/of mijn leidinggevende binnen mijn organisatie en/of Veilig Thuis over mijn waarnemingen
- 3 GESPREK MET CLIËNT**

Ik bespreek dat wat ik waarneem met de betrokkene(n)
- 4 WEGEN VAN GEWELD / MISHANDELING**

Ik bekijk de ernst en risico van financiële uitbuiting. Staan de betrokkene(n) open voor hulp?
- 5 BESLISSEN: HULP ORGANISEREN OF MELDEN**

Ik neem een besluit wat te doen: hulp organiseren of melden

SIGNALEREN

BESPREKEN

BESLUITEN

Notaris

Een (kandidaat-) notaris is een onafhankelijk juridisch adviseur. Hij of zij voert besprekingen met cliënten en houdt daarbij rekening met de belangen van alle betrokkenen. De advisering en besprekingen leiden vaak tot een notariële akte. Bijvoorbeeld: een testament, levenstestament / volmacht of schenkingsakte. Voor ouderen is de notaris regelmatig betrokken bij advisering in vermogens-overheveling naar kinderen of anderen ter besparing van belasting.

De notaris kan preventief naast het opmaken van akten, het adviseren en en het voeren van gesprekken ook onderbewindstelling en ondercuratelestelling aanvragen. Bij vermoedens van financiële uitbuiting bestaat zijn taak uit:

- Volgen stappenplan/protocol (KNB)
- Beoordeling wilsbekwaamheid en mogelijk financieel misbruik

- Inschakelen arts met instemming cliënt of betrokken familie
- Contact opnemen met andere betrokken adviseurs met instemming cliënt
- Inschakelen vertrouwens notaris
- Melding maken bij Veilig Thuis
- Dienstweigering: de notaris weigert de akte op te maken / te ondertekenen. Dit kan niet zomaar. De notaris heeft ook een ministerieplicht: hij is niet alleen bevoegd, maar ook verplicht de opgedragen werkzaamheden te verrichten, tenzij...

De notaris heeft geheimhoudingsplicht voor zover niet bij of krachtens de wet anders is bepaald, over alles waarvan hij kennis neemt. De notaris is geen hulpverlener en valt niet onder de Wet Meldcode, maar kan wel overleg voeren met Veilig Thuis. Meer informatie: www.knb.nl en www.knb.nl/standpunten/financiele-bescherming-ouderen

Lokale contactgegevens

Stappenplan

- 0 PREVENTIE**
 - Ik verstrek individueel informatie
 - Ik verstrek collectief informatie
 - Ik voorkom risicovolle situaties
- 1 IN KAART BRENGEN VAN SIGNALLEN**
 - Ik maak me zorgen, ik vermoed financiële uitbuiting.
 - Ik verzamel concrete feiten en signalen van financiële uitbuiting.
 - Ik noteer wat ik waarneem
- 2 COLLEGIALE CONSULTATIE**

Ik overleg met een collega en/of aandachtfunctionaris en/of mijn leidinggevende binnen mijn organisatie en/of Veilig Thuis over mijn waarnemingen
- 3 GESPREK MET CLIËNT**

Ik bespreek dat wat ik waarneem met de betrokkene(n)
- 4 WEGEN VAN GEWELD / MISHANDELING**

Ik bekijk de ernst en risico van financiële uitbuiting. Staan de betrokkene(n) open voor hulp?
- 5 BESLISSEN: HULP ORGANISEREN OF MELDEN**

Ik neem een besluit wat te doen: hulp organiseren of melden

SIGNALEREN

BESPREKEN

BESLUITEN

Ouderenbonden

Er zijn diverse (lokale afdelingen van) ouderenbonden in gemeenten actief, ieder met hun eigen doelstelling. Afhankelijk van de organisatie en doelstelling bestaan de diensten van ouderenbonden uit:

- collectieve belangenbehartiging, voorlichting en informatie;
- bezoeken van cliënten;
- hulp bij het invullen van formulieren, hulp bij financiële zaken en regelen van bankzaken;
- organiseren van activiteiten;
- kortingen op producten of diensten.

Om gebruik te maken van de individuele diensten van een ouderenbond moeten ouderen lid zijn van die bond. Soms wordt ook een inkomensgrens en leeftijdsgrens gehanteerd.

(Vrijwillige) medewerkers van ouderenbonden zijn geen hulpverleners. Zij vallen niet onder de Wet Meldcode. Zij zijn wel belangrijke signaleerders en verwijzers.

De grootste ouderenbonden zijn:

www.anbo.nl

www.uniekbo.nl

www.pcob.nl

www.noom.nl (netwerk van organisaties van oudere migranten)

Lokale contactgegevens

Stappenplan

- 0 PREVENTIE**
- Ik verstrek individueel informatie
 - Ik verstrek collectief informatie
 - Ik voorkom risicovolle situaties

- 1 IN KAART BRENGEN VAN SIGNALLEN**
- Ik maak me zorgen, ik vermoed financiële uitbuiting.
 - Ik verzamel concrete feiten en signalen van financiële uitbuiting.
 - Ik noteer wat ik waarneem

- 2 COLLEGIALE CONSULTATIE**
- Ik overleg met een collega en/of aandachtfunctionaris en/of mijn leidinggevende binnen mijn organisatie en/of Veilig Thuis over mijn waarnemingen

- 3 GESPREK MET CLIËNT**
- Ik bespreek dat wat ik waarneem met de betrokkene(n)

- 4 WEGEN VAN GEWELD / MISHANDELING**
- Ik bekijk de ernst en risico van financiële uitbuiting. Staan de betrokkene(n) open voor hulp?

- 5 BESLISSEN: HULP ORGANISEREN OF MELDEN**
- Ik neem een besluit wat te doen: hulp organiseren of melden

SIGNALEREN

BESPREKEN

BESLUITEN

Paramedicus

Paramedici vormen na artsen en verpleegkundigen & verzorgenden een grote groep professionals in de zorg. Paramedici zijn curatief en preventief gericht. Zij voeren hun werkzaamheden uit in de algemene zorg, in de eerstelijnszorg, in ziekenhuizen, revalidatiecentra, verpleeghuizen en verzorgingshuizen, en daarnaast in het onderwijs en in bedrijven. Paramedici kennen veelal op hun terrein een beroepseigen diagnostiek, behandeling en begeleiding. Zij zijn autonoom in hun beroepsuitoefening. Paramedische zorg is gericht op handhaving en herstellen van de gezondheidstoestand van mensen.

Enkele voorbeelden van paramedici zijn: Fysiotherapeut, Ergotherapeut, Dietiste, Psycholoog, oefentherapeut, apothekersassistent, tandprotheticus, mondhygiënist, podotherapeut, logopedist.

Paramedici dienen te werken volgens de WGBO (Wet op de Geneeskundige Behandelovereenkomst). Hierin zijn de spelregels in de behandeling en de relatie tussen hulpverlener en cliënt geregeld. Zij hebben te maken met het medisch beroepsgeheim maar mogen deze, bij signalen van ouderenmishandeling, doorbreken om een melding te doen.

Bij signalen van financiële uitbuiting of andere vormen van ouderenmishandeling overlegt de paramedicus met collega's of (indien in een zorgorganisatie) de aandachtsfunctionaris ouderenmishandeling. De paramedicus kan ook rechtstreeks met Veilig Thuis contact opnemen.

Lokale contactgegevens

Stappenplan

- 0 PREVENTIE**
 - Ik verstrek individueel informatie
 - Ik verstrek collectief informatie
 - Ik voorkom risicovolle situaties
- 1 IN KAART BRENGEN VAN SIGNALLEN**
 - Ik maak me zorgen, ik vermoed financiële uitbuiting.
 - Ik verzamel concrete feiten en signalen van financiële uitbuiting.
 - Ik noteer wat ik waarneem
- 2 COLLEGIALE CONSULTATIE**

Ik overleg met een collega en/of aandachtsfunctionaris en/of mijn leidinggevende binnen mijn organisatie en/of Veilig Thuis over mijn waarnemingen
- 3 GESPREK MET CLIËNT**

Ik bespreek dat wat ik waarneem met de betrokkene(n)
- 4 WEGEN VAN GEWELD / MISHANDELING**

Ik bekijk de ernst en risico van financiële uitbuiting. Staan de betrokkene(n) open voor hulp?
- 5 BESLISSEN: HULP ORGANISEREN OF MELDEN**

Ik neem een besluit wat te doen: hulp organiseren of melden

SIGNALEREN

BESPREKEN

BESLUITEN

Politie: service & intake balie

De politie beschermt de democratie, handhaaft de wet en is het gezag op straat. Waar nodig verleent de politie hulp. In noodsituaties grijpt zij dwingend in.

De politie werkt actief samen met burgers en partners. Zij heeft oog en oor voor wat er leeft in de samenleving. Ten aanzien van de ouderen, is de politie er om hen te beschermen. De politie geeft voorlichting en de wijkagenten zijn aanspreekpunten in de wijk. Waar mogelijk start de politie een strafrechtelijk onderzoek om financiële uitbuiting tegen te gaan.

Het politiebureau heeft een zogenaamde service & intake functie.

1. Balie en telefoon

- De medewerker kan individueel informatie en advies geven.

- Signaleren van wat er gezegd wordt en deze informatie vastleggen. Waar mogelijk aansturen op het doen van aangifte.
- Melding van het verhaal maken in het politiesysteem.

Handelen is in dit stadium nog niet van toepassing, omdat er nog geen aangifte is en nog niet alle informatie duidelijk is.

2. Opnemen van aangifte

- Besluit iemand om aangifte te doen, dan neemt deze medewerker de aangifte op en vraagt waar mogelijk om bewijsstukken.
- De aangifte wordt weggezet onder de code ouderen uitbuiting.
- Door de aangifte wordt de melding strafrechtelijk bekeken.

Handelen is in dit stadium nog niet van toepassing, omdat nog niet alle informatie duidelijk is en de zaak nog niet is toegewezen aan een afdeling.

Lokale contactgegevens

Stappenplan

0

PREVENTIE

- Ik verstrek individueel informatie
- Ik verstrek collectief informatie
- Ik voorkom risicovolle situaties

1

IN KAART BRENGEN VAN SIGNALLEN

- Ik maak me zorgen, ik vermoed financiële uitbuiting.
- Ik verzamel concrete feiten en signalen van financiële uitbuiting.
- Ik noteer wat ik waarneem

2

COLLEGIALE CONSULTATIE

Ik overleg met een collega en/of aandachtfunctionaris en/of mijn leidinggevende binnen mijn organisatie en/of Veilig Thuis over mijn waarnemingen

3

GESPREK MET CLIËNT

Ik bespreek dat wat ik waarneem met de betrokkene(n)

4

WEGEN VAN GEWELD / MISHANDELING

Ik bekijk de ernst en risico van financiële uitbuiting. Staan de betrokkene(n) open voor hulp?

5

BESLISSEN: HULP ORGANISEREN OF MELDEN

Ik neem een besluit wat te doen: hulp organiseren of melden

SIGNALEREN

BESPREKEN

BESLUITEN

Politie: de wijkagent

De politie beschermt de democratie, handhaaft de wet en is het gezag op straat. Waar nodig verleent de politie hulp. In noodsituaties grijpt zij dwingend in.

De politie werkt actief samen met burgers en partners. Zij heeft oog en oor voor wat er leeft in de samenleving. Ten aanzien van de ouderen, is de politie er om hen te beschermen. De politie geeft voorlichting en de wijkagenten zijn aanspreekpunten in de wijk. Waar mogelijk start de politie een strafrechtelijk onderzoek om financiële uitbuiting tegen te gaan.

- De wijkagent kan op individueel niveau en op collectief niveau informatie verstrekken.
- Signaleren van vermoedens, deze vastleggen in het politiesysteem. Waar mogelijk deze vermoedens bespreken met betrokkenen.
- De wijkagent kan aansturen op het doen van

Lokale contactgegevens

aangifte, het bespreken van de vermoedens met de recherche of in gesprek gaan met de verdachte.

- Alleen bij ontdekking op heterdaad kan de wijkagent meteen ingrijpen. Bij enkel een vermoeden is hij afhankelijk van een aangifte, bewijzen en vervolgens de officier van justitie.

De wijkagent valt niet onder de wet Meldcode, maar kan wel overleg voeren met Veilig Thuis.

Stappenplan

SIGNALEREN

BESPREKEN

BESLUITEN

Politie: de financieel rechercheur

De politie beschermt de democratie, handhaaft de wet en is het gezag op straat. Waar nodig verleent de politie hulp. In noodsituaties grijpt zij dwingend in.

De politie werkt actief samen met burgers en partners. Zij heeft oog en oor voor wat er leeft in de samenleving. Ten aanzien van de ouderen, is de politie er om hen te beschermen. De politie geeft voorlichting en de wijkagenten zijn aanspreekpunten in de wijk. Waar mogelijk start de politie een strafrechtelijk onderzoek om financiële uitbuiting tegen te gaan. De financieel rechercheur leidt dit onderzoek.

- De financieel rechercheur start aan de hand van de aangifte en de bewijsstukken het strafrechtelijk onderzoek. Waar nodig verzamelt hij nog meer bewijsstukken.
- De vermoedens worden door de rechercheur

omgezet in onderzoeks- en opsporingshandelingen.

- De rechercheur doet een integraal strafrechtelijk onderzoek.

Pas met toestemming van de officier van justitie, na voldoende strafrechtelijk onderzoek en met voldoende bewijzen kan worden ingegrepen

De financieel rechercheur valt niet onder de wet Meldcode, maar kan wel overleg voeren met Veilig Thuis.

Lokale contactgegevens

Stappenplan

- 0 PREVENTIE**
- Ik verstrek individueel informatie
 - Ik verstrek collectief informatie
 - Ik voorkom risicovolle situaties

- 1 IN KAART BRENGEN VAN SIGNALLEN**
- Ik maak me zorgen, ik vermoed financiële uitbuiting.
 - Ik verzamel concrete feiten en signalen van financiële uitbuiting.
 - Ik noteer wat ik waarneem

- 2 COLLEGIALE CONSULTATIE**
Ik overleg met een collega en/of aandachtfunctionaris en/of mijn leidinggevende binnen mijn organisatie en/of Veilig Thuis over mijn waarnemingen

- 3 GESPREK MET CLIËNT**
Ik bespreek dat wat ik waarneem met de betrokkene(n)

- 4 WEGEN VAN GEWELD / MISHANDELING**
Ik bekijk de ernst en risico van financiële uitbuiting. Staan de betrokkene(n) open voor hulp?

- 5 BESLISSEN: HULP ORGANISEREN OF MELDEN**
Ik neem een besluit wat te doen: hulp organiseren of melden

SIGNALEREN

BESPREKEN

BESLUITEN

Regieteam

In Nijmegen beschikken de wijken over een zogenaamd regieteam. Deze wordt ingeschakeld bij kwetsbare huishoudens met meerdere problemen en/of huishoudens die overlast geven.

In de Regieteams werken bijvoorbeeld gemeente, corporaties, politie, maatschappelijk werk en jeugdzorg nauw samen aan een plan van aanpak per huishouden.

Het hoofddoel van het Regieteam is het verminderen van overlast in de wijk en de zelfregie en het probleemoplossend vermogen van een huishouden duurzaam te vergroten. Een casemanager is regievoerder. Acties van de casemanager regieteam zijn: creatief meedenken, 'er op af' gaan, naar de gezinnen toe, informatie verzamelen voor het opstellen van een plan, het mede opstellen van een plan, het (mede) uitvoeren van het plan, verwijzen naar andere, geïndiceerde en/of specialistische zorg en casusregie (coördineren van alle hulp in het gezin) voeren.

Lokale contactgegevens

Waar noodzakelijk organiseert het regieteam bemoeizorg met drang en dwang op basis van een dreigende uitzetting, dreigende uithuisplaatsing of dreigende korting op de uitkering.

Het regieteam verwijst, indien nodig, door naar het Veiligheidshuis of de Afdeling Bijzondere Zorg (GGD) en draagt casuïstiek over aan de Sociale Wijkteams wanneer dat mogelijk is.

In de regio Gelderland-Zuid zijn er regieteams actief in Nijmegen. Zij zijn verbonden aan het NIM www.nim.nl/contact-en-waar

Stappenplan

- 0 PREVENTIE**
 - Ik verstrek individueel informatie
 - Ik verstrek collectief informatie
 - Ik voorkom risicovolle situaties
- 1 IN KAART BRENGEN VAN SIGNALLEN**
 - Ik maak me zorgen, ik vermoed financiële uitbuiting.
 - Ik verzamel concrete feiten en signalen van financiële uitbuiting.
 - Ik noteer wat ik waarneem
- 2 COLLEGIALE CONSULTATIE**

Ik overleg met een collega en/of aandachtfunctionaris en/of mijn leidinggevende binnen mijn organisatie en/of Veilig Thuis over mijn waarnemingen
- 3 GESPREK MET CLIËNT**

Ik bespreek dat wat ik waarneem met de betrokkene(n)
- 4 WEGEN VAN GEWELD / MISHANDELING**

Ik bekijk de ernst en risico van financiële uitbuiting. Staan de betrokkene(n) open voor hulp?
- 5 BESLISSEN: HULP ORGANISEREN OF MELDEN**

Ik neem een besluit wat te doen: hulp organiseren of melden

SIGNALEREN

BESPREKEN

BESLUITEN

Thuiszorg | buurtzorg | wijkzorg

Thuiszorg voor ouderen behoort tot de extramurale of eerstelijns gezondheids-zorg. Ze levert verschillende soorten dienstverlening als: huishoudelijke hulp, persoonlijke verzorging, verpleging, gespecialiseerde verzorging / verpleging.

Niet alle medewerkers werkzaam in de thuiszorg zijn geschoold als hulpverlener, bijvoorbeeld degenen die huishoudelijke hulp verleent.

Per gemeente / regio zijn er vele aanbieders van thuiszorg (ook wel buurtzorg of wijkzorg genoemd)

Thuiszorg valt onder de wet verplichte Meldcode. Echter niet alle medewerkers zullen alle stappen van de Meldcode kunnen / mogen doorlopen. Zo zijn er medewerkers die vooral een signaleringsverantwoordelijkheid (stap 1) hebben, en bij signalen van onveiligheid dit bespreekbaar moeten maken met een leidinggevende of aandachts-

functionaris (Stap 2). Deze beziën welke verdere stappen nodig zijn.

Daarnaast zijn er medewerkers die alle stappen van de Meldcode zullen doorlopen.

Afhankelijk van de indicatie kan thuiszorg vergoed worden door gemeente of zorgverzekeraar.

Lokale contactgegevens

Stappenplan

- 0 PREVENTIE**
 - Ik verstrek individueel informatie
 - Ik verstrek collectief informatie
 - Ik voorkom risicovolle situaties
- 1 IN KAART BRENGEN VAN SIGNALLEN**
 - Ik maak me zorgen, ik vermoed financiële uitbuiting.
 - Ik verzamel concrete feiten en signalen van financiële uitbuiting.
 - Ik noteer wat ik waarneem
- 2 COLLEGIALE CONSULTATIE**

Ik overleg met een collega en/of aandachtsfunctionaris en/of mijn leidinggevende binnen mijn organisatie en/of Veilig Thuis over mijn waarnemingen
- 3 GESPREK MET CLIËNT**

Ik bespreek dat wat ik waarneem met de betrokkene(n)
- 4 WEGEN VAN GEWELD / MISHANDELING**

Ik bekijk de ernst en risico van financiële uitbuiting. Staan de betrokkene(n) open voor hulp?
- 5 BESLISSEN: HULP ORGANISEREN OF MELDEN**

Ik neem een besluit wat te doen: hulp organiseren of melden

SIGNALEREN

BESPREKEN

BESLUITEN

Trajectbegeleiding huiselijk geweld

Moviera

Moviera is in Gelderland-Zuid de instantie die onder andere hulp en advies in de aanpak van ouderensmishandeling biedt. Ook op het terrein van preventie heeft Moviera een taak. Het biedt daarnaast individuele hulptrajecten (trajectbegeleiding) aan slachtoffers en plegers van huiselijk geweld.

Om slachtoffers, plegers of getuigen van huiselijk geweld zo goed mogelijk te ondersteunen, werken ambulante specialisten ook in de wijken om op basis van hun vragen een geweldsanalyse te maken en een advies te formuleren.

Moviera biedt ook bescherming en (acute) eerste opvang voor mannen en vrouwen, en hun kinderen, die het slachtoffer zijn van huiselijk geweld. Ambulante hulpverlening vindt ook plaats na de opvang, om de opvangperiode zo korte mogelijk te kunnen laten zijn.

De professionals van Moviera werken volgens de Meldcode.

Meer informatie over Moviera: www.moviera.nl

Lokale contactgegevens

Stappenplan

- 0 PREVENTIE**
 - Ik verstrek individueel informatie
 - Ik verstrek collectief informatie
 - Ik voorkom risicovolle situaties
- 1 IN KAART BRENGEN VAN SIGNALLEN**
 - Ik maak me zorgen, ik vermoed financiële uitbuiting.
 - Ik verzamel concrete feiten en signalen van financiële uitbuiting.
 - Ik noteer wat ik waarneem
- 2 COLLEGIALE CONSULTATIE**

Ik overleg met een collega en/of aandachtfunctionaris en/of mijn leidinggevende binnen mijn organisatie en/of Veilig Thuis over mijn waarnemingen
- 3 GESPREK MET CLIËNT**

Ik bespreek dat wat ik waarneem met de betrokkene(n)
- 4 WEGEN VAN GEWELD / MISHANDELING**

Ik bekijk de ernst en risico van financiële uitbuiting. Staan de betrokkene(n) open voor hulp?
- 5 BESLISSEN: HULP ORGANISEREN OF MELDEN**

Ik neem een besluit wat te doen: hulp organiseren of melden

SIGNALEREN

BESPREKEN

BESLUITEN

Veiligheidshuis

Het Veiligheidshuis Gelderland Zuid speelt een belangrijke regierol in de samenwerking, afstemming en aansluiting van preventie, straf en nazorg, tussen zorg en veiligheidsorganisaties. Daarmee draagt het bij aan het vergroten van de veiligheid, het terugdringen van de criminaliteitscijfers en het terugdringen van recidive.

Het Veiligheidshuis zorgt voor een goede afstemming tussen organisaties die de problematiek van huiselijk geweld aanpakken. Huiselijk geweld is strafbaar. Dat betekent dat daders, waar mogelijk worden gestraft. Het Veiligheidshuis biedt hulp en behandeling aan de dader om terugval te voorkomen. Daarnaast is er aandacht voor goede opvang en nazorg van slachtoffers, waarbij ook aandacht is voor kinderen die getuige zijn van huiselijk geweld. Het Veiligheidshuis speelt ook een rol bij de uitvoering van het tijdelijke huisverbod.

Lokale contactgegevens

Bij het Veiligheidshuis kan een casus worden aangemeld voor het screen- en weegoverleg. Dit kan middels een aanmeldformulier dat te verkrijgen is via het Veiligheidshuis.

Voor de regio Gelderland-Zuid is het Veiligheidshuis gevestigd op twee locaties:

- Locatie Veiligheidshuis Rijk van Nijmegen
Mariënborg 30, 6511 PS Nijmegen
secretariaatveiligheidshuis@nijmegen.nl
024 - 329 92 70
- Locatie Veiligheidshuis Tiel, gebouw Iriszorg
Pr. Beatrixlaan 25, 4001 AG Tiel
088 - 606 29 35

Stappenplan

- 0 PREVENTIE**
 - Ik verstrek individueel informatie
 - Ik verstrek collectief informatie
 - Ik voorkom risicovolle situaties
- 1 IN KAART BRENGEN VAN SIGNALLEN**
 - Ik maak me zorgen, ik vermoed financiële uitbuiting.
 - Ik verzamel concrete feiten en signalen van financiële uitbuiting.
 - Ik noteer wat ik waarneem
- 2 COLLEGIALE CONSULTATIE**

Ik overleg met een collega en/of aandachtfunctionaris en/of mijn leidinggevende binnen mijn organisatie en/of Veilig Thuis over mijn waarnemingen
- 3 GESPREK MET CLIËNT**

Ik bespreek dat wat ik waarneem met de betrokkene(n)
- 4 WEGEN VAN GEWELD / MISHANDELING**

Ik bekijk de ernst en risico van financiële uitbuiting. Staan de betrokkene(n) open voor hulp?
- 5 BESLISSEN: HULP ORGANISEREN OF MELDEN**

Ik neem een besluit wat te doen: hulp organiseren of melden

SIGNALEREN

BESPREKEN

BESLUITEN

Veilig Thuis: eerste contact en advies

Veilig Thuis is het informatie-, advies- en meldpunt voor burgers en professionals wanneer zij worden geconfronteerd met mogelijke ouderen mishandeling en financiële uitbuiting.

De aard en inhoud van de melding bepalen de verdere route. Deze is in eerste instantie gericht op het herstellen van de veiligheid en op het stoppen van de financiële uitbuiting. Veilig Thuis draagt zo snel mogelijk over naar ketenpartners die een bijdrage kunnen leveren aan herstel van de veiligheid en het stoppen van de financiële uitbuiting.

Veilig Thuis geeft ook informatie en voorlichting aan professionals en burgers.

Veilig Thuis handelt volgens het VNG Model Handelingsprotocol.

Eerste contact en advies

De frontofficemedewerker vraagt door op de geuite zorgen en bespreekt de mogelijkheden die de Meldcode de melder biedt, maakt een eerste inschatting van de veiligheid en geeft informatie over taken en werkwijze van Veilig Thuis.

De front office medewerker analyseert en beoordeelt de verzamelde informatie. Er wordt beoordeeld welke vervolgstappen noodzakelijk zijn. Als sprake is van direct gevaar of structureel ernstige onveiligheid, vindt altijd multidisciplinair overleg plaats en kan besloten worden tot onderzoek.

Meer informatie: www.veiligthuisgelderlandzuid.nl

Lokale contactgegevens

Stappenplan

- 0 PREVENTIE**
 - Ik verstrek individueel informatie
 - Ik verstrek collectief informatie
 - Ik voorkom risicovolle situaties
- 1 IN KAART BRENGEN VAN SIGNALLEN**
 - Ik maak me zorgen, ik vermoed financiële uitbuiting.
 - Ik verzamel concrete feiten en signalen van financiële uitbuiting.
 - Ik noteer wat ik waarneem
- 2 COLLEGIALE CONSULTATIE**

Ik overleg met een collega en/of aandachtfunctionaris en/of mijn leidinggevende binnen mijn organisatie en/of Veilig Thuis over mijn waarnemingen
- 3 GESPREK MET CLIËNT**

Ik bespreek dat wat ik waarneem met de betrokkene(n)
- 4 WEGEN VAN GEWELD / MISHANDELING**

Ik bekijk de ernst en risico van financiële uitbuiting. Staan de betrokkene(n) open voor hulp?
- 5 BESLISSEN: HULP ORGANISEREN OF MELDEN**

Ik neem een besluit wat te doen: hulp organiseren of melden

SIGNALEREN

BESPREKEN

BESLUITEN

Veilig Thuis: backoffice (onderzoek)

Veilig Thuis is het informatie-, advies- en meldpunt voor burgers en professionals wanneer zij worden geconfronteerd met mogelijke ouderen mishandeling en financiële uitbuiting.

De aard en inhoud van de melding bepalen de verdere route. Deze is in eerste instantie gericht op het herstellen van de veiligheid en op het stoppen van de financiële uitbuiting. Veilig Thuis draagt zo snel mogelijk over naar ketenpartners die een bijdrage kunnen leveren aan herstel van de veiligheid en het stoppen van de financiële uitbuiting.

Veilig Thuis geeft ook informatie en voorlichting aan professionals en burgers.

Het doel van onderzoek bij Veilig Thuis is:

- Te beoordelen of er sprake is van ouderen mishandeling / financiële uitbuiting.
- Welke (onderliggende) problemen er zijn die (ook) moeten worden opgelost om te komen tot

herstel en duurzame veiligheid en de kans op recidive te verkleinen.

- Welke stappen of maatregelen genomen moeten worden om, waar nodig, (fysieke) veiligheid met onmiddellijke ingang te herstellen.
- Welke ondersteuning, hulp, behandeling of maatregelen nodig zijn voor alle betrokkenen om te komen tot duurzame veiligheid en tot herstel van de gevolgen van het huiselijk geweld voor de betrokkenen.

Meer informatie: www.veiligthuisgelderlandzuid.nl

Lokale contactgegevens

Stappenplan

Verpleeghuiszorg

Verpleeghuizen verlenen zorg aan veelal oudere mensen, die als gevolg van een of meer functiestoornissen niet meer zelfstandig kunnen functioneren en voortdurende verpleegkundige zorg behoeven in aansluiting op een medische behandeling.

Patiënten kunnen ook tijdelijk in een verpleeghuis wonen. Bijvoorbeeld als iemand:

- een zware medische behandeling nodig heeft door ernstige lichamelijke beperkingen
- veel zorg nodig heeft door een chronische ziekte zoals MS, hersenletsel of dementie
- veel verzorging en/of verpleging nodig heeft na een ziekenhuisopname
- moet herstellen en genezen – revalideren – na een ongeluk, grote operatie of beroerte (dit heet eerstelijns verblijf)

In sommige verpleeghuizen wonen alleen bepaalde groepen cliënten, bijvoorbeeld mensen met dementie.

Wie 24 uur per dag zorg of toezicht nodig heeft, heeft recht op verblijf in een zorginstelling. Het gaat om zware zorg voor kwetsbare ouderen of mensen met een handicap of psychische aandoening. De Wet langdurige zorg (Wlz) regelt deze zware, intensieve zorg.

Binnen de verpleeghuiszorg zijn vele disciplines werkzaam, ieder met eigen verantwoordelijkheden en bevoegdheden. Zorgprofessionals werken volgens alle stappen van de Meldcode. Ondersteunend personeel beperkt zich tot de stappen 1 en 2 van de meldcode.

Lokale contactgegevens

Stappenplan

- 0 PREVENTIE**
 - Ik verstrek individueel informatie
 - Ik verstrek collectief informatie
 - Ik voorkom risicovolle situaties
- 1 IN KAART BRENGEN VAN SIGNALLEN**
 - Ik maak me zorgen, ik vermoed financiële uitbuiting.
 - Ik verzamel concrete feiten en signalen van financiële uitbuiting.
 - Ik noteer wat ik waarneem
- 2 COLLEGIALE CONSULTATIE**

Ik overleg met een collega en/of aandachtfunctionaris en/of mijn leidinggevende binnen mijn organisatie en/of Veilig Thuis over mijn waarnemingen
- 3 GESPREK MET CLIËNT**

Ik bespreek dat wat ik waarneem met de betrokkene(n)
- 4 WEGEN VAN GEWELD / MISHANDELING**

Ik bekijk de ernst en risico van financiële uitbuiting. Staan de betrokkene(n) open voor hulp?
- 5 BESLISSEN: HULP ORGANISEREN OF MELDEN**

Ik neem een besluit wat te doen: hulp organiseren of melden

SIGNALEREN

BESPREKEN

BESLUITEN

Vrijwilligers (in wijk of instelling)

Er zijn tal van vrijwilligersorganisaties die zich inzetten voor ouderen, bijvoorbeeld:

- Humanitas www.humanitas.nl/afdeling
- De Zonnebloem www.zonnebloem.nl/vrijwilligerswerk/in-jouw-buurt
- Het Rode Kruis www.rodekruis.nl/afdeling/gelderland-zuid/dit-zijn-we/afdelingen
- Humanistisch Verbond www.humanistischverbond.nl/regio/oost

Zij zetten zich in bij:

- Praktische en materiële dienstverlening,
- Dagbesteding, ontmoeting, maaltijden.
- Huisbezoek.
- Levensvragen / levensbeschouwelijke vragen.

Maar er zijn ook lokale initiatieven, zoals vrijwillige hulpdiensten, diakonale hulp vanuit kerken en buurtinitiatieven.

In een ziekenhuis of intramurale instelling zetten veel vrijwilligers zich in voor patiënten en bezoekers. Hun werk is een zeer welkome en door patiënten gewaardeerde aanvulling op het werk van beroepskrachten. Zij zetten zich onder meer in voor Vervoersdienst, vrijwilligers op afdelingen, ondersteuning bieden aan kwetsbare ouderen.

Vrijwilligers vervullen over het algemeen een signalerende rol en bespreken mogelijke zorgen / signalen met een beroepskracht of daarvoor aangewezen persoon in de organisatie conform het daarvoor opgestelde protocol. Die zal kijken welke vervolgstappen nodig zijn.

Vrijwilligersorganisaties vallen vaker niet onder de wet Meldcode maar kunnen wel afspreken te handelen conform de wet meldcode of volgens een op de meldcode gebaseerd protocol.

Lokale contactgegevens

Stappenplan

Welzijnswerk | sociaal werk | buurtwerk

Welzijnswerk / sociaal werk richt zich op participeren, ondersteunen en verbinden van bewoners en bewonersinitiatieven. En op de verbetering van de sociale en maatschappelijke situatie van kwetsbare groepen.

Voorbeelden van de dienstverlening zijn:

- informatiebijeenkomsten,
- praktische en materiële dienstverlening,
- dagbesteding en ontmoeting / uitbreiden netwerk
- ouderadvieswerk,
- mantelzorgondersteuning.

Het werk wordt uitgevoerd door professionals en vrijwilligers. Wanneer nodig bemiddelen medewerker naar verdere hulp en andere instanties.

Gemeenten hebben taken en bevoegdheden verschillend ingevuld.

Lokale contactgegevens

De vrijwilligers binnen het welzijnswerk vervullen over het algemeen een signalerende rol en bespreken mogelijke zorgen / signalen met een beroepskracht. Vrijwilligers mogen niet zelf actie ondernemen naar de cliënt en/of 1e en 2e lijnshulpverlening inschakelen.

Betaalde medewerkers uit deze zogenaamde 0e lijn zetten vaker stap 1, 2 en 3 van de meldcode en dragen een casus vervolgens over aan bijvoorbeeld het wijkteam. Betaalde medewerkers uit de 1e lijn doorlopen alle stappen van de meldcode. Zij mogen niet zonder toestemming of wettelijk kader informatie delen.

Stappenplan

- 0 PREVENTIE**
 - Ik verstrek individueel informatie
 - Ik verstrek collectief informatie
 - Ik voorkom risicovolle situaties
- 1 IN KAART BRENGEN VAN SIGNALLEN**
 - Ik maak me zorgen, ik vermoed financiële uitbuiting.
 - Ik verzamel concrete feiten en signalen van financiële uitbuiting.
 - Ik noteer wat ik waarneem
- 2 COLLEGIALE CONSULTATIE**

Ik overleg met een collega en/of aandachtfunctionaris en/of mijn leidinggevende binnen mijn organisatie en/of Veilig Thuis over mijn waarnemingen
- 3 GESPREK MET CLIËNT**

Ik bespreek dat wat ik waarneem met de betrokkene(n)
- 4 WEGEN VAN GEWELD / MISHANDELING**

Ik bekijk de ernst en risico van financiële uitbuiting. Staan de betrokkene(n) open voor hulp?
- 5 BESLISSEN: HULP ORGANISEREN OF MELDEN**

Ik neem een besluit wat te doen: hulp organiseren of melden

SIGNALEREN

BESPREKEN

BESLUITEN

Wijkteams | sociale wijkteams | gebiedsteams

Voor (sociale) wijkteams worden verschillende begrippen gebruikt, zoals kernteam, sociaal team, of gebiedsteam. Hoe ze heten kan dus per gemeente verschillen. Een (sociaal) wijkteam richt zich op individuele en collectieve (hulp)vragen in de wijk en probeert daarbij zonder indicatie tot een oplossing te komen. Een wijkteam bestaat meestal uit medewerkers van verschillende instanties op het gebied van wonen, welzijn en zorg.

Deze vragen kunnen op allerlei gebieden liggen, bijvoorbeeld zorg, scheiding, eenzaamheid, financiën en wmo voorzieningen als hulpmiddelen, thuis hulp, e.d. Bewoners kunnen naar een wijkteam worden verwezen door bijvoorbeeld een huisarts, maar kunnen meestal ook zelf contact opnemen met een wijkteam.

Een zogenaamd keukentafelgesprek met het wijkteam is meestal de eerste stap naar zorg. Het doel

van het keukentafelgesprek is om helder te krijgen wat de vraag / het probleem is, wat iemand zelf kan doen, of er gebruik gemaakt kan worden van voorzieningen in de wijk en of professionele hulp nodig is.

De professionals in een wijkteam worden geacht te werken volgens alle stappen in de Meldcode.

Lokale contactgegevens

Stappenplan

- 0 PREVENTIE**
 - Ik verstrek individueel informatie
 - Ik verstrek collectief informatie
 - Ik voorkom risicovolle situaties
- 1 IN KAART BRENGEN VAN SIGNALLEN**
 - Ik maak me zorgen, ik vermoed financiële uitbuiting.
 - Ik verzamel concrete feiten en signalen van financiële uitbuiting.
 - Ik noteer wat ik waarneem
- 2 COLLEGIALE CONSULTATIE**

Ik overleg met een collega en/of aandachtfunctionaris en/of mijn leidinggevende binnen mijn organisatie en/of Veilig Thuis over mijn waarnemingen
- 3 GESPREK MET CLIËNT**

Ik bespreek dat wat ik waarneem met de betrokkene(n)
- 4 WEGEN VAN GEWELD / MISHANDELING**

Ik bekijk de ernst en risico van financiële uitbuiting. Staan de betrokkene(n) open voor hulp?
- 5 BESLISSEN: HULP ORGANISEREN OF MELDEN**

Ik neem een besluit wat te doen: hulp organiseren of melden

SIGNALEREN

BESPREKEN

BESLUITEN

Woningcorporatie

Een (sociale) woningcorporatie verhuurt sociale huurwoningen aan personen die hiervoor in aanmerking komen. Daarnaast zijn de corporaties verplicht om statushouders te huisvesten. Er is aandacht voor de huurders zodat ze ook op een goede manier kunnen blijven wonen. Zij zijn waakzaam op de huurbetaling en wijze van bewoning (o.a. vervuiling, problematisch verzamelen, illegale onderhuur) maar ook aanpak van woonoverlast (o.a. psychische problematiek)

De woningcorporatie heeft de volgende (wettelijke) mogelijkheden als het gaat om financieel misbruik en huiselijk geweld (waaronder ouderenmis-handeling):

- Alert zijn op woonoverlast, huurschuld en zorg.
- Collega's met publieksfuncties, verhuur, balie, onderhoud hebben een signalerende taak. Bij vermoedens nemen ze contact op met een sociaal beheerder.

Lokale contactgegevens

- Op huisbezoek gaan en bij sterke vermoedens het netwerk raadplegen (regieteam, wijkteam of Veilig Thuis).
- Alles wat mogelijk is binnen het Huurrecht en als veiligheid een item is op basis van evident belang.
- Samenwerking met directe collega's, leden van het Regieteam (gemeente, wijkagent, corporatiecollega's, zorgpartijen).

Woningcorporaties vallen niet onder de Wet Meldcode maar kunnen wel een eigen stappenplan hanteren. Zij kunnen ook overleg voeren met Veilig Thuis.

Stappenplan

Ziekenhuis: klinisch geriater/specialist

Een klinisch geriater onderzoekt en behandelt kwetsbare oudere patiënten op de geriatrie afdeling van een ziekenhuis. Deze ouderen hebben vaak een complexe problematiek. Meestal gaat het om een combinatie van lichamelijke, psychische en sociale problemen. Een klinisch geriater kijkt naar alle problemen bij de oudere mens. De geriater doet dat met verschillende deskundigen in een zogenaamd multidisciplinair team. Samen werkt het team aan het herstel en het behoud van de zelfredzaamheid, van de patiënt of de naaste.

De klinisch geriater is gehouden aan de WGBO (Wet op de Geneeskundige Behandelingsovereenkomst). Hierin zijn de spelregels in de behandeling en de relatie tussen arts en cliënt geregeld. Zij hebben te maken met het medisch beroepsgeheim maar mogen deze, bij signalen van ouderenmishandeling, doorbreken om een melding te doen.

Bij signalen van financiële uitbuiting of andere vormen van ouderenmishandeling overlegt de klinisch geriater met het Medisch Maatschappelijk werk of de aandachtsfunctionaris ouderenmishandeling in het ziekenhuis. De klinisch geriater kan ook rechtstreeks met Veilig Thuis contact opnemen.

Voor andere specialismen/artsen in het ziekenhuis (ook artsen en specialisten in opleiding) gelden dezelfde (wettelijke) mogelijkheden en beperkingen.

Lokale contactgegevens

Stappenplan

- 0 PREVENTIE**
 - Ik verstrek individueel informatie
 - Ik verstrek collectief informatie
 - Ik voorkom risicovolle situaties
- 1 IN KAART BRENGEN VAN SIGNALLEN**
 - Ik maak me zorgen, ik vermoed financiële uitbuiting.
 - Ik verzamel concrete feiten en signalen van financiële uitbuiting.
 - Ik noteer wat ik waarneem
- 2 COLLEGIALE CONSULTATIE**

Ik overleg met een collega en/of aandachtsfunctionaris en/of mijn leidinggevende binnen mijn organisatie en/of Veilig Thuis over mijn waarnemingen
- 3 GESPREK MET CLIËNT**

Ik bespreek dat wat ik waarneem met de betrokkene(n)
- 4 WEGEN VAN GEWELD / MISHANDELING**

Ik bekijk de ernst en risico van financiële uitbuiting. Staan de betrokkene(n) open voor hulp?
- 5 BESLISSEN: HULP ORGANISEREN OF MELDEN**

Ik neem een besluit wat te doen: hulp organiseren of melden

SIGNALEREN

BESPREKEN

BESLUITEN

Ziekenhuis: Medisch maatschappelijk werk

Als iemand in het ziekenhuis is opgenomen of op de polikliniek wordt behandeld, kan dat moeilijkheden met zich meebrengen of vragen oproepen. Er kunnen factoren zijn die de ziekte of aandoening negatief beïnvloeden of herstel in de weg staan. Denk aan onzekerheden en spanningen. Of soms ook angst en verdriet. Dit kan stress met zich meebrengen. Een ziekte of aandoening kan vragen oproepen over de patiënt zelf, de relatie, gezin, huishouding, werk, studie, hobby's of over de financiële gevolgen van het ziek zijn. Het Medisch maatschappelijk werk kan in dat geval hulp of advies geven bij vragen en problemen waar de patiënt mee zit.

Het Medisch maatschappelijk werk vraagt bij signalen van ouderenmishandeling en financieel misbruik advies van de aandachtfunctionaris ouderenmishandeling in het ziekenhuis of van Veilig Thuis, volgens de stappen van de Meldcode.

Lokale contactgegevens

Stappenplan

- 0 PREVENTIE**
 - Ik verstrek individueel informatie
 - Ik verstrek collectief informatie
 - Ik voorkom risicovolle situaties
- 1 IN KAART BRENGEN VAN SIGNALLEN**
 - Ik maak me zorgen, ik vermoed financiële uitbuiting.
 - Ik verzamel concrete feiten en signalen van financiële uitbuiting.
 - Ik noteer wat ik waarneem
- 2 COLLEGIALE CONSULTATIE**

Ik overleg met een collega en/of aandachtfunctionaris en/of mijn leidinggevende binnen mijn organisatie en/of Veilig Thuis over mijn waarnemingen
- 3 GESPREK MET CLIËNT**

Ik bespreek dat wat ik waarneem met de betrokkene(n)
- 4 WEGEN VAN GEWELD / MISHANDELING**

Ik bekijk de ernst en risico van financiële uitbuiting. Staan de betrokkene(n) open voor hulp?
- 5 BESLISSEN: HULP ORGANISEREN OF MELDEN**

Ik neem een besluit wat te doen: hulp organiseren of melden

SIGNALEREN

BESPREKEN

BESLUITEN

Ziekenhuis: verpleegkundige

Een MBO- of HBO-verpleegkundige in een ziekenhuis komt in aanraking met een grote verscheidenheid aan mensen, aandoeningen en behandelmethoden.

Patiënten komen naar het ziekenhuis voor onderzoek of behandeling en met lichte of ernstige gezondheidsproblemen. Verpleegkundigen werken op een bepaalde afdeling, waar zij zorg verlenen volgens een zorgplan en verpleegkundige diagnose. Zij werken in teamverband samen met collega-verpleegkundigen, specialisten, helpenden en verzorgenden.

De afdeling Geriatrie is een specifieke afdeling waar alleen oudere patiënten komen. Hier zijn met name sociaal psychiatrische verpleegkundigen werkzaam die gespecialiseerd zijn in ouderen die niet meer goed voor zichzelf kunnen zorgen.

Verpleegkundigen hebben vooral een signaleerfunctie. Bij waarnemingen hebben zij overleg in het team. Zij gaan niet alleen aan de slag, zij winnen altijd informatie in volgens de stappen van de Meldcode.

Lokale contactgegevens

Stappenplan

- 0 PREVENTIE**
 - Ik verstrek individueel informatie
 - Ik verstrek collectief informatie
 - Ik voorkom risicovolle situaties
- 1 IN KAART BRENGEN VAN SIGNALLEN**
 - Ik maak me zorgen, ik vermoed financiële uitbuiting.
 - Ik verzamel concrete feiten en signalen van financiële uitbuiting.
 - Ik noteer wat ik waarneem
- 2 COLLEGIALE CONSULTATIE**

Ik overleg met een collega en/of aandachtsfunctionaris en/of mijn leidinggevende binnen mijn organisatie en/of Veilig Thuis over mijn waarnemingen
- 3 GESPREK MET CLIËNT**

Ik bespreek dat wat ik waarneem met de betrokkene(n)
- 4 WEGEN VAN GEWELD / MISHANDELING**

Ik bekijk de ernst en risico van financiële uitbuiting. Staan de betrokkene(n) open voor hulp?
- 5 BESLISSEN: HULP ORGANISEREN OF MELDEN**

Ik neem een besluit wat te doen: hulp organiseren of melden

SIGNALEREN

BESPREKEN

BESLUITEN

Wettelijke beschermingsmaatregelen

Er zijn drie wettelijke beschermingsmaatregelen: mentorschap, onderbewindstelling en curatele. Deze maatregelen maken het mogelijk dat iemand anders de persoonlijk / medische of materiële belangen van een oudere kan behartigen. Bewind of curatele kunnen financiële uitbuiting voorkomen en stoppen.

Een verzoek tot mentorschap, onderbewindstelling of ondercuratelestelling wordt gedaan bij de kantonrechter van de rechtbank in het rechtsgebied (arrondissement) waar degene woont, voor wie de beschermingsmaatregel wordt aangevraagd. Ook een wijzigingsverzoek wordt in datzelfde rechtsgebied gedaan. Voor de regio Gelderland-Zuid zijn dat de rechtbanken in Arnhem en Zutphen.

De volgende personen of instellingen kunnen curatele, bewind of mentorschap aanvragen of wijzigen:

- de betrokkene zelf;
- de partner van de betrokkene;
- familieleden van de betrokkenen tot in de 4e graad. Dit zijn ouders, grootouders, kinderen, kleinkinderen, broers, zussen, ooms, tantes, neven en nichten;
- de curator, beschermingsbewindvoerder of mentor;
- de officier van Justitie. Dit kan alleen in uitzonderlijke gevallen, bijvoorbeeld omdat er geen familie meer is;
- de instelling die de betrokkene verzorgt of begeleidt.

[Bewindvoerders \(p.12\)](#), [mentoren \(p.19\)](#) en [curatoren \(p.13\)](#) worden benoemd en gecontroleerd door de rechtbank. Voor advisering over kwaliteit en betrouwbaarheid van curators en bewindvoerders kan contact worden gezocht met de griffie van de kantonrechter. Deze beroepsgroepen vallen alle **niet** onder de Wet Meldcode. Zij kunnen wel handelen volgens bepaalde stappen in de Meldcode.

Informatie over het aanvragen van mentorschap, bewindvoering of curatele: www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/curatele-bewind-en-mentorschap/vraag-en-antwoord/curatele-beschermingsbewind-of-mentorschap-aanvragen.

Er zijn formulieren voor het aanvragen of wijzigen van curatele, beschermingsbewind of mentorschap. Op het formulier staat welke stukken moeten worden meegestuurd naar de rechtbank in betreffende regio. De formulieren zijn digitaal beschikbaar op de website www.rechtspraak.nl.

Brochure over curatele, bewind en mentorschap:

www.rijksoverheid.nl/documenten/brochures/2015/04/14/curatele-bewind-en-mentorschap.